

تحليل از وضعیت معیشتی محلات متاثر از ماینها در افغانستان

به نمایندگی از مرکز هماهنگی امور ماین پاک افغانستان
(MACCA)

خلاصه تصامیم ماه می 2011

بری پوند، انا وود، شاه زمان فراهی، داکتر رفیع پوپل، تید پترسن، عبدالقدوس ضیایی و صمیم هاشمی

Natural
Resources
Institute

GICHD | CIDHG

معلومات برای تماس ها!

ریاست انسجام تطهیر ماین ها (DMC)

عبدالحق رحیم abdulhaq.rahim@macca.org.af

رئیس DMC

+93 (0) 705 851 078

و یا حبیب خان خاکی habib.khan@macca.org.af

مدیر ارتقای ظرفیت ها، مرکز هماهنگی امور ماین پاک افغانستان

+93 (0)700-502710 – +93 (0)705-966402

مرکز هماهنگی امور ماین پاک افغانستان (MACCA)

عبدالقُدوس ضیایی abdul.qudous@macca.org.af

مدیر عملیاتی پروژه های ماین پاک ، MACCA

+93 (0)700-442461

صمیم هاشمی samim.hashimi@macca.org.af

مدیر ارشد پروژه های آگاهی از خطرات ماین ها، MACCA

+93 (0) 705 966 407

مرکز بین المللی جینیوا برای ماین پاک بشری (GICHD)

تید پترسن t.paterson@gichd.org

رئیس اداره استراتژی ها

+41 (0)79 769 85 08

www.gichd.org

انستیتوت منابع طبیعی پوهنتون گرینویچ (NRI)

بری پوند b.pound@gre.ac.uk

انستیتوت منابع طبیعی

چتم، کنت ME4 4TB انگلستان

انستیتوت انکشاف دهات افغانستان (AIRD)

محمد عمر انورزی omar.anwarzai@mrrd.gov.af

رئیس دیپارتمنت تحقیقات

وزارت احیا و انکشاف دهات

+93 (0)700-295485

خلاصه:

پس منظر سروی

این سروی آزمایشی که در جریان جوزا/ سرطان سال 1389 به راه انداخته شده بود، نتایج اجتماعی و اقتصادی ماین پاكی، آموزش خطرات ماین و مواد انفلاقیه باقیمانده از جنگ و كمك به بازمانده گان انفجار ماین و مواد انفلاقیه باقیمانده از جنگ را در 25 قریه (از جمله 2115 جوامع آلوده به ماین در افغانستان) در چهار ولایت ارزیابی نموده است. يك ورکشاپ آموزشی مراجع ذیدخل در ماه دلو 1389 در کابل برگزار شد تا در مورد نتایج بدست آمده سروی صحبت و گفتگو صورت گیرد.

این سروی دارای 4 هدف اصلی میباشد:

- آموزش - به دست آوردن درک بهتر از نتایج انكشاف و تاثیرات که در نتیجه پاکسازی ماین بمیان آمده و چگونگی بکاربردن این نتایج از طریق:
- باز نگری معیارهای انتخاب اولویت ها و سازگاری به اولویت - تنظیم روند کاری
- افزایش ارتباطات با سازمان های انكشاف دهاتی و اجتماعی
- حسابدهی- گزارش کامل تر به دولت افغانستان و تمویل کنندگان درمورد سهم پروگرام ماین پاكی افغانستان (MAPA) در انكشاف افغانستان.
- رشد ظرفیت- بلند بردن توانایی برنامه ماین پاكی افغانستان تا بتوانند با همکاری کارشناسان امرار معیشت افغانی چنین سروی ها را به طور متناوب به راه انداخته و تحلیل و تجزیه نماید
- مدیریت کیفیت- آگاهی دادن به سروی بعد از پاک سازی موسسات ماین پاكی (اطمینان کیفیت داخلی) ومركز هماهنگی امور ماین پاكی افغانستان/ ریاست انسجام تطهیر ماین (اطمینان کیفیت خارجی به شمول معیارهای ملی) تا پروسه اطمینان کیفیت را در سطح پیامد های انكشافی ماین پاكی تمرکز دهند
- این در زمانی است که برنامه ماین پاكی افغانستان پیشرفت بسیار قابل توجهی به سوی دستیابی به اهداف پیمان اتاوا و معاهده افغانستان کرده است (48 % و 70 % دستاورد در جنوری 2010).
- روش های استفاده شده و تجارب بدست آمده برای سروی های آینده**
- چهار تیم سروی متشکل از مردان و زنان افغان، که هر تیم تحت رهبری يك متخصص علوم اجتماعی افغان و یا يك مشاور بین المللی پروسه سروی را با استفاده از يك سلسله روش های کمی و کیفی تحلیل امرار معیشت طی دو روز در هر قریه تطبیق نمودند.
- قریه جات از دو مناطق (مرکزی و شمالی) با در نظر داشت نمونه های مقایسوی مانند قریه های پاک شده و نیمه پاک شده، زون های مختلف زراعتی و ایکولوجی، ترکیبی از نوعیت آلودگی ساحه (مواد منفلق ناشده و یا ماین)، و موقعیت های شهری و دهاتی انتخاب گردیدند. قابل یادآوری است که عملیات ماین پاكی تجارتی در این پروسه در نظر گرفته نشده است.

در دهات بحث ها به طور جداگانه با مردان (رهبران دهات، دهاقین و آگاهان کلیدی)، زنان و کودکان (دختران و پسران) برگزار شد. تجارب آموخته شده از روش مورد استفاده عبارت اند از:

- با شمولیت سرویران طبقه انانث، دراطلاعات به دست آمده افزایش قابل توجهی بمیان آمد
 - استفاده از یک سلسله ابزارهای مشارکتی بدان معنی است که اطلاعات می تواند برای سازگاری بین منابع مختلف ارتباطات سه جانبه "مثلثی" داشته باشند
 - سروی بطورآگاهانه طوریک طراحی شده بود تا فرصت تبادل تجارب برای اعضای تیم در داخل و بین تیم ها وجود داشته باشد
 - ارتباط با وزارت احیا و انکشاف دهات (انستیتوت انکشاف دهات افغانستان AIRD) یک ابتکار بسیار خوبی بود و دو متخصص افغان علوم اجتماعی دانش تخصصی محلی را به دو مشاور بین المللی و رهنمایی میتود درست را به تیم های سروی فراهم میکردند. اما این همکاری زمانی کاهش یافت که هر دو متخصص علوم اجتماعی برای کار دیگری انستیتوت انکشاف دهات افغانستان را ترک کردند.
 - ترجمه مجموعه اطلاعات بدست آمده قریه ها از دری به انگلیسی وقت زیادی را در بر گرفت و بعضی جزئیات موضوعات در جریان ترجمه از بین رفتند.
- برای سروی های آینده پیشنهاد میگردد که تغییرات زیر در روش های سروی بمیان آید:
- برای زنان که گشت و گذار شان در داخل و خارج از اجتماع محدوداست، مجموعه ای از روشهای جداگانه انکشاف داده شود تا توسط آن سرویران زن شامل در تیم ها آن جنبه هایی پاکسازی ماین ها را که اهمیت ویژه برای زنان داشته باشد بررسی نمایند، نه تکرارروش های که آنها توسط سرویران مرد استعمال میگردد. روشهای از قبیل جنتری های روزانه و فصلی برای زنان مناسب خواهد بود.
 - در حالی که برخی از اطلاعات مفید مالی جمع آوری شده بود، اما با آن هم راه های موثرتر (ساده، عملی) غرض جمع آوری مصارف و عایدات بدست آمده از ساحات پاک شده زراعتی و غیر زراعتی باید در بررسی آینده هماهنگ شوند.
 - در سروی های آینده که شامل کارمندان بین المللی نمی شود امکان دارد تا بعضی محدودیت های که در انتخاب قریه جات در نظر گرفته شده بود نادیده گرفته شود، به خصوص آنهایی که مربوط به امنیت و دسترسی میباشد. به این معنی که ممکن نمونه گیری تصادفی در انتخاب قریه ها مورد استفاده قرار گیرد، نه نمونه گیری.
 - تیم های سروی نتوانستند به شکل بهتر با مسوولین دولتی به سطح نماینده گان ولسوالی ها در مورد صحت، معارف و زراعت در تماس شوند. در سروی های آینده می توان اطلاعات ارزشمندی محلی را از این آگاهان کلیدی به دست آورد.
 - سوالات نادیده گرفته در این سروی که می توانست مفید باشند عبارتند از:
 - کدام ساحات پاک شده از ماین مورد استفاده قرار نه میگیرد و چرا؟
 - واکنش عوام در خصوص اضرار احتمالی ماین پاکی مانند گرد و خاک، انفجارات و آلودگی های کیمیایی زمین و آب چیست؟

- يك اشتباه عمده در اين برنامه، دعوت نه كردن نماينده گان 25 قريه سروی شده در جلسه مراجع ذيدخل كه در آن نتايج ابتدایي سروی مورد بحث قرار گرفت بود. زیرا نماينده گان قريه جات (به عنوان مثال نماينده گان شورای قريه) می توانستند ديدگاه های بيشتر و خويتر را در مورد نتايج به دست آمده سروی ارايه نموده و نکات عمده را دوباره به قريه جات خود منتقل کنند.

- در سروی های آينده خانواده ها بايد با در نظر داشت ثروت به صنوف فقير، متوسط و متمدن درجه بندی شوند تا با نمونه گیری از اين گروه هاي مختلف تاثيرات پاكسازی مابين در صنوف متفاوت جامعه منعكس گردد. محدوديت عمده اين سروی عدم مهارت سرويران در كاوش (طرح يكعده پرسشها به منظور كسب اطلاعات بيشتر در مورد موضوعات مهم) بود. آموزش زيادتر سرويران جهت بدست آوردن معلومات بيشتر در سروی های آينده ضروری خواهد بود.

پيامد های انكشافی پاكسازی مابين و مواد منفلق ناشده

زمین پاک شده عموماً به صاحبان اصلی آنها (ملکیت دولتی، شخصي و يا عمومی) سپرده شده و دفعتاً جهت مقاصد موثر استعمال شده است.

در موارد بسيار كم روستائيان از روشهای استفاده غير عادلانه و غير ديموکراتيك زمينهای پاك شده ناخوشنود بوده اند. (بطور مثال غصب زمین توسط سياستمداران محلی در قلعه خواجه و قدرت نمايي مردمان با قدرت در حيرتان و اعمار مساكن برای "نخبه گان" در قلعه خاطر).

تضمين تقسيم درست زمينهای پاكشده در جريان پاكسازی و يا پيگيري هيچ يك از تعهدات جز پروسه مابين پاکی نمی باشند.

در بعضی موارد تقاضاهای پاكسازی مابين ها تا مدت زمان زياد (10 سال در قضيه كاريزمير) عملی نگردید. در بعضی موارد ديگر (قريه رباط) عمليات پاكسازی مابين ها تا مدت نه سال را در بر گرفت، اما دلايل قانع كننده عملياتی بخاطر اين تاخير موجود بود.

مردم قريه جات از نحوه کاری تيم مابين پاکی راضی بوده و در اكثر موارد نظر مردان قريه در تصميم گیری برای ترتيب پروسه عمليات پاكسازی در نظر گرفته شده بود.

اين سروی هيچ حادثه مابين و مهمات منفلق ناشده را در ساحات پاكسازی شده ثبت نكرده است. ثبوت اين موضوع ستودنی در استفاده سريع دارايي هاي پاكسازی شده توسط مردان و احساس آرامش عالی خانمها بيان گرديده است ("فوايد مابين پاکی آنست كه ما خود را مصئون احساس ميكنيم: اگر اطفال ما بيرون از خانه ميروند و يا مردان ما بكار ميروند ما احساس راحت ميكنيم، زیرا آنها مصئون هستند" خانمی از منطقه هله چين).

هرچند مردان از امكانات موثر كه در نتيجه پاكسازی مابين ها بوجود آمده و علاوه به زيربنا هاي كه تا الحال اعمار شده تاكيد ميكنند، زنان از فوايد مصئونيت و باز آفرینی كه به آنها آرامش رويي بخشیده و زنده گی بهتر به اطفال شان داده است تاكيد ميورزند.

مردان به مقايسه زنان معلومات بيشتر را مستقيماً از تيم های مابين پاکی در مورد پروسه مابين پاکی و از چگونگی پاكسازی حاصل ميكنند. در يكتعداد حالات، مردان قريه گفته اند كه قريه و زمينهای زراعتي مصئون هستند، مگر آنها از بعضي علفچر هاي پاكسازی شده بيرون گسترده كه آنها را خودشان كاملاً امتحان نكرده اند مطمئن نيستند (بطور مثال سوفوخيل).

بعد از عمليات پاكسازی انواع مختلف دارايي هاي پاكسازی شده و امكانات بوجود آمده قرآتی اند:

- برگشت آزادانه مردم از داخل و بیرون افغانستان به خانه های شان و با برگشت توانا بودن به بازسازی خانه ها، تجارت، صنایع زراعتی و جوامع شان
- توانایی دسترسی مصئون و بهترسازي باغهای شان
- دسترسی به علفچرها برای گاو ها ، گوسفندان و بزها برای اهالی قریه و کوچیها
- دسترسی به جمع آوری بوته ها و چوب جهت سوخت، سنگ، ریگ و خاک جهت اعمار و غذاهای جنگلی و گیاهان طبی
- زمینهای پاکسازي شده برای اعمار خانه ها، مساجد، مکاتب، آنتن های تیلیفون، قبرستان، ذخایر و تانک های تیل بکار برده میشود
- زمینها و شاهراهي پاکسازي شده از ماین این امکانات را فراهم میسازد تا روستایی ها و مهمانان امکان دسترسی به محلات ورزشی و سرگرمي را داشته باشند
- میدانهای جنگی پاک سازی شده برای اعمار مارکیتهها و دکانها استعمال شده اند
- راهرو هاي پاکسازي شده برای اعمار پروژه هاي زیربنایی استعمال گردیده میتواند
- بناهاي پاکسازي شده باعث میشود تا فابریکه ها دوباره باز شده و یا جدیداً احداث شوند
- مصئون ساختن نهرهای آب که بعداً بتواند جهت زیاد شدن حاصلدهي زمینها ترمیم گردد

نبود حادثات بعد از پاکسازی ماین ها تا به حال فواید اقتصادی مشهود و قابل دیدی را مانند کاهش زخمی و کشته شدن درقبال داشته و منجر به کم شدن هزینه طبابت و ازدیاد حاصلدهي شده است.

ساحات پاک شده از ماین شامل زمینهای زراعتی، علفچرها، زمین برای اعمار خانه ها و دیگر ساختمانهای محلی (مکاتب، مساجد، مارکیتهها، تجارت و غیره) دسترسی به مواد ساختمانی و سوخت، منابع آبیاری، سرکها و ساختمانهای سوق الجیشی مانند آنتنهای تیلیفون، راه های آهن، پایه های برق و غیره می باشند. اکثریت اینها اثرات اقتصادی قابل لمس در اجتماع و یا سطح ملی در کوتاه مدت، میان مدت یا دراز مدت دارند.

تناسب فواید و هزینه برای یکتعداد محدود از مناطق پاکسازی شده محاسبه گردید. در یکتعداد قضیه ها(مانند قلعه کاشف، جائیکه ساحه جنگی پاکسازی گردید - بیس سوخته در نزدیکی شهر مزار شریف، جاییکه یک منطقه وسیع پاک گردیده است) باعث درآمد زیاد اقتصادی از طریق فراهم نمودن زمینه سرمایه گذاری شخصی و دولتی بالای زمین هاي پاکسازی شده گردیده است. در مثال هاي دیگر پاکسازی یک قرارگاه سابقه زمینه را میسر ساخت تا دو فابریکه بکار خود شروع کند، درحالیکه زیربناهای اساسی (مانند آنتن های تیلیفون، پایه های برق و خط آهن) که موجب رشد اقتصاد ملی میگردد از برکت پاکسازی ماین ممکن گردیده است.

از زمینهای پاکسازی شده معمولاً زیادتیر برای علفچر و زراعت استفاده میگردد. متأسفانه ارقام کیفی جمع آوری شده (و یا ترجمه شده) در این سروی بطورخاص اجزای کلیدی معلومات را در بر نداشته و در نتیجه بازدارنده تحلیل و تجزیه مناسب شده است. اما ارقام جمع آوری شده سروی دیگری تحت نام ارزیابی بعد از پاکسازی ساحات پاک شده از ماین (PDIA) Post demining Impact Assessment که همزمان با این سروی صورت گرفته است برای تحلیل و تجزیه بسنده است. در اکثریت موارد پاکسازی زمینهای ماین گذاری شده برای مقاصد زراعت منجر به نتایج اقتصادی مثبت نگردیده است، قسماً بخاطریکه حاصلدهي زراعت در افغانستان در سطح پائین قرار دارد. حال آنکه در یکتعداد مواردی خاک خوب، آب کافی و دستیابی خوب به بازار معنی آنرا دارد که پاکسازی ساحات ماین کاری شده یک سرمایه گذاری خوب میباشد.

پاکسازي ساحه جنگی کم هزینه بوده و ارقام نشان دهنده آن است که پاکسازي مناطق جنگی اکثراً منجر به درآمد مثبت اقتصادی میگردد.

این سروی به ثبوت رسانید که قربانیان در بین مردان بالاتر از تعداد زنان میباشد و مردان جوان تعداد اکثریت از آنها را تشکیل میدهد. با وجود این زنان مادران، خواهران و خانمهای این مردان اند که اکثریت قربانیان مابین را تشکیل میدهند و رول آنها منحصراً مراقبت کننده از زخمیان باید نادیده گرفته نشود.

در 25 قریه تنها یک مثال از خانمی گزارش داده شده است که از پروسه کمک به قربانیان مابین مستفید گردیده است. کمک ها به مردان زنده مانده از انفجار مابین و مهمات منفلق ناشده به مقایسه زنان بسیار زیاد است، 9 مثال از اعضای مصنوعی و 13 مثال از تادیبه مرتب پول نقد به مردان (اکثراً از طرف وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین) گزارش داده شده است. در اینجا چند مثال دیگر از کمکهای امرار معیشت وجود دارد. در یک قریه (کاریز میر) یک معلول با کمک قرضه دکانی را باز نموده است.

در اکثریت موارد زنان و مردان معلول از معالجه رایگان طبی مستفید گردیده اند. دسترسی به معالجه رایگان مربوط به داشتن امکانات رسیدن به یک شفاخانه مناسب بوده و برای کسانی که از قریه های بسیار دوراند و مخصوصاً در فصل زمستان امکان دسترسی به معالجه بسیار مشکل میباشد. چنین معلوم میشود که هردو، معالجه در شفاخانه و کمک های مالی حکومت در نزدیکی مراکز عمده کابل و مزار شریف بیشتر معمول میباشد.

مبلغ پول تادیبه شده توسط وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین در هر ماه 700 افغانی (تقریباً 15 دالر) میباشد. در حالیکه این پول برای امرار معیشت بسنده نمیشد، باین پول یک فامیل میتواند اشیای بسیار جزیی را برای بازمانده گان خریداری کند. چند تن از بازمانده گان و خانواده های شان شکایت نمودند که این مبلغ کافی نیست.

تمام قریه جات سروی شده یکمقدار تعلیمات خطرات مابین را فرا گرفته اند، مردان جوان و اطفال گزارش دادند که آنها بیشتر از دختران جوان این آموزش را حاصل کرده اند. با این همه پوشش تعلیمات خطرات مابین عمومی نبوده است. تمام اطفال شامل مکتب نیستند که آگاهی خطرات مابین را حاصل کنند و بسیاری از خانمها محدودیت رفت و آمد و حضور به جلسات و نشست ها را دارند. طوری وانمود میگردد که سطح پوشش تعلیمات خطرات مابین در میان خانمها نظر به قریه جات و گروپ سن متفاوت است، طوریکه زنان جوانتر این تعلیمات را احتمالاً اضافه تر فرا گرفته اند. بعضی علایم تعلیمات خطرات مابینها بشکل کمک های بصری (پوستر و آگاهی نامه ها) صرف در سه قریه مشاهده گردید.

اولویتهای انکشافی قریه ها

در جریان مباحث متمرکز جداگانه از مردان و زنان در باره انکشافاتی که به قریه ها مفید قرارگیرد پرسیده شد. حالت هر قریه در ارتباط به نزدیکی به سهولتهای شهری و سطح سهولتهای موجود مختلف بود. همچنان در پیوستگی و ظرفیت سازماندهی محلات مختلف دیگر گونیهایی آشکار بنظر میرسید. استعمال فوری ساحات بعد از پاکسازی برای اعمار خانه ها، تسهیلات محلی و باغهای پرحاصل گواه بر کار طاقت فرسای تک تک از فامیلهای و فعالیت های مشترک آنها به سطح شورای انکشافی قریه میباشد.

ضروری ترین بخش تقاضا شده انکشافی آنها عبارت از کلینیک ها، مکاتب و برق و بتعقیب آن آب آشامیدنی، سرکها و پلها میباشد. همه اینها پروژه های زیربنایی عینی میباشد. همچنان در آنجا یکتعداد تقاضای قابل ملاحظه برای فعالیتهای تعلیمی، حرفوی و ایجاد زمینه کار مخصوصاً برای خانمهای که سواد کم و امکانات درآمد محدود دارند موجود است. این تقاضاها هم برای صنفها و هم برای تسهیلات اند که میتوان با در نظر داشتن اینها مهارت های جدید را برای افزایش عواید امتحان نمود.

جالب این است که زراعت که بحیث تکیه گاه عمده اقتصاد قریه نگرسته میشود در لست تسهیلات انکشافی قریه در پایان قرار دارد، باستثنای بازسازی سیستم های تخریب شده آبیاری که باعث محدودیت شدید توانایی حاصلدهی در یکتعداد از قریه جات شده است.

فراهم آوری و ازدیاد کمکهای که به بازمانده گان حادثات ماین تذکر گردید عبارت اند از: مراقبت طبی، اعضای مصنوعی، آموزشهای مناسب حرفوی، قرضه ها، هدیه ها و معاشات منظم. همچنان تقاضای ضرورت ادامه ماین پاکی تا پاکسازی و مصون سازی کامل قریه در بعضی محلات تذکر داده شده است.

اولویت های انکشافی زنان بیشتر به ضرورت های زنانه مانند کلینیک، مکاتب دخترانه، آب آشامیدنی، کار برای خانها و کورسهای سواد آموزی برای آنها میباشد که کاملاً در تمام قریه جات یکسان است.

بصورت عموم زنان در امور تربیه اطفال، کارهای خانه و فعالیت های مانند جمع کردن علف برای خوراکه حیوانات (بعضی خانواده ها یک گاو را بخاطر شیر نگاه میکنند)، جمع آوری مواد سوخت بشمول شاخچه ها و سرگین خشک گاوها، مرغداری و کار در مزارع مخصوصاً در هنگام جمع آوری حاصل و آماده کردن زمین مصروف اند.

دربین زنان بعضی دلسردی ها وجود داشت اینکه امکانات انکشافی بصورت کل تحقق نیافته است. تیم سروی با چند خانم جوان تعلیم یافته (فارغ صنف هشت) نیز روبرو گردیدند که علاقه زیاد داشتند تا به درس دادن به دختران ویا پیشبرد کورسهای سواد آموزی دیگران را کمک نمایند، اما بخاطر نداشتن امکانات و مواد درسی و همچنان عدم حمایت فامیل های شان آنها مایوس شدند. در بسیاری از قریه جات مکاتب پسرانه نسبت مکاتب دخترانه بسیار معمول بود و این بدین معنی است که یا دختران به مکتب نمیروند و یا اینکه به مکتبی می روند که در فاصله دور قرار داشته و باید پیاده بروند. نبود استادان زن و بی میلی فامیلها برای اجازه دادن به دختران بالاتر از سن هشت ساله که توسط معلمین مرد آموزش داده می شود نیز حضور دختران را محدود ساخته است.

در حالیکه که تحلیل فوق انواع و تعداد ضروریات قابل ملاحظه محل را نشان میدهد، پروسه بکار برده شده برای بدست آوردن این ضروریات همه جانبه و مردمی نبوده است. ما با گروپهای از زنان و مردان صحبت نمودیم، مگر این گروپها اکثراً خود انتخابی و فرصت طلب بوده اند تا اینکه نماینده از هر قشر جامعه باشند.

انکشاف ظرفیت

این یک سروی آزمایشی بود که جهت امتحان نمودن روشهای سروی و ظرفیت سازمان های محلی طرح شده بود. ارزیابی ظرفیت مشارکتی با تیم های سروی در جریان سروی و بعداً در اخیر سروی انجام داده شد. نتایج نشان میدهد که پروسه آموزش و اجرای سروی کدام سکتگی عمده نداشته است و اینکه سرویران حالا توانایی پیشبرد سروی های بالمثل (باهمکاری متخصصین علوم اجتماعی انستیتوت انکشاف دهات افغانستان) را دارند. با وجود این ارقام جمع آوری شده سروی تا اندازه یی مایوس کننده است. این نشان میدهد که کاستی در آموزش، روش کاری و مهارت سرویران بوده است. علت کاستی در آموزش دست کم گرفتن وقت کافی برای کسب شایستگی لازم برای کاوش (توانایی تعقیب نمودن تفحص فوری کلمات مانند کی، در کجا، چه وقت، چرا، چه و چطور بشمول چقدر) بوده است.

روش کاری استفاده شده متکی به ابزار کیفی بوده که به مهارت های بالا ضرورت داشت. درین پرسشنامه یکتعداد سوالات جهت بدست آوردن ارقام کمی بخاطر تشریح تغییرات بعد از ماین پاکی نیز دیزاین شده بود، مگر در بسیاری موارد مصاحبه شونده گان جواب را ندانسته اند و محققین هم کوشش نکرده اند تا جوابات را از طریق های دیگر حاصل نمایند. روش کاری متذکره عدم تحرک زنان دهات را که منجر به کمی معلومات آنها در مورد فعالیتها حتی در ده خود شان میگردد کاملاً تحت بررسی قرار نداده است. اگر به این مسئله بصورت کل از اول ارزش داده میشد و یک تعداد سوالات مشخص باید برای زنان دیزاین میشد ترجیحاً بهتر میبود نظر به اینکه عین سوالات تکرار میشد.

در حالیکه سه یا چهار سرویر و عده دادند و علاقه مند بودند که میتوانند روش های سروی کیفی را بکار برند، با وجود اینکه وقت کافی برای اجرای سروی موجود بود آنها وظیفه را بطور همه جانبه و تعقیب هرسوال طوریکه در بالا ذکر شده به عجله انجام دادند.

همکاری انستیتوت انکشاف دهات افغانستان در قسمت آموزش و تطبیق سروی تا اتمام کار ساحوی فوق العاده بود، مگر دوام وظیفه متخصصین در انستیتوت مذکور یک سوال است.

ارزیابی اولویت بندی پاکسازی خطرات

پروژه اولویت بندی برای پاکسازی خطرات در افغانستان متکی بر معیار های مشخص بوده، از جمله مبتنی بر درخواست از قریه جات؛ نزدیکی خطر به ساحات اسکان مجدد/ مناطق انکشافی، موانع دارائی های کلیدی، تعداد خانواده های متأثر شده، وسعت ساحه خطر، ساحات خورد خطر که می تواند به راحتی پاکسازی شود، خطرات نزدیک به مراکز اجتماع، ساحات ماین گذاری شده در زمین های هموار و موجودیت مواد منفجره باقی مانده از جنگ میباشد. به طور کلی، تعداد مردم که انتظار میرود از کار پاکسازی ماین ها سود ببرند، و این که سود چقدر عاجل مورد استفاده قرار میگیرد از عوامل عمده در تعیین اولویت های ماین پاک است. یک ارزیابی با استفاده از این معیارها منجر به طبقه بندی از خطرات به یکی از چهار دسته (تأثیر زیاد، تأثیر متوسط، تأثیر کم و تقاضا ها) میشود.

یافته های این سروی نشان می دهد که مردم قریه با اولویت بندی مناطق پاکسازی شده در درون جوامع خود راضی هستند. مردان محلی از منطقه صفوخیل (شکرده) گفتند که: "ما همه از کار های دفتر هلو ترست قدرانی مینماید زیرا آنها اولاً پروژه ماین پاک را از قریه آغاز نموده، سپس زمین های زراعتی و چراگاه ها و در اخیر ماین پاک کوه ها را آغاز نمودند".

در قریه دیگر زنان نیز رضایت خویش را اظهار کردند:

پروژه پاکسازی ماین در قریه جات ما موفقیت آمیز است. مردم قریه (خصوصاً مرد ها) در پروژه اشتراک ورزیده و آنها موسسه ماین پاک را در ارتباط با پروژه تشویق کردند. پس از پاک سازی منطقه آنها زمین ها را برای ساختن خانه به شکل مساویانه برای ما تقسیم کردند که بسیار خوب بود (زنان در قریه گوجر خیل).

نتایج سروی معیشت مرکز هماهنگی امور ماین پاک افغانستان (MACCA) و ریاست انسجام تطهیر ماین (DMC) را تشویق میکند که در اکثر موارد اولویت بندی قریه جات از نگاه ماین پاک به صورت مناسب انتخاب شده بود. اما باید یاد آور شد که بسیاری از مناطق پاک شده به اساس روش قبلی مرکز هماهنگی امور ماین پاک در ارتباط به اولویت بندی که در آن مراکز ماین پاک ساحوی (AMAC) تأثیر کلیدی در پروژه داشتند صورت گرفته است.

در روش جدید، که در آن موسسات تطبیق کننده ماین پاک تصمیم گیران اصلی در الویت بندی ساحات اند - ضرورت است تا یک پروژه مبتنی به اسناد توسط مرکز هماهنگی امور ماین پاک افغانستان ایجاد گردد تا اطمینان حاصل شود که موسسات تطبیق کننده ماین پاک در اولویت بندی ساحات خطر با اجتماعات مربوطه مشوره کرده اند.

مدیریت کیفیت نتایج سروی

یک هدف از این مطالعه عبارت بود از: مطلع ساختن تضمین کیفیت داخلی و خارجی از کیفیت در سطح پیامد های انکشافی گر چه در جریان سروی سوالات خاص در مورد کیفیت پروژه پاکسازی توسط موسسات ماین پاک در جامعه وجود نداشت، اما به طور کلی دریافت گردید که اعضای جامعه (مردان و زنان) مطمئن اند که منطقه پس از پاکسازی توسط تیم های ماین پاک محفوظ است. ساحات پاکسازی شده که اهمیت اقتصادی و فرهنگی دارند بعد از پاکسازی دفعاتاً مورد استفاده قرار گرفته اند.

یافته های این سروی نشان می دهد که مرکز هماهنگی امور ماین پاک افغانستان (MACCA) طرز العمل موفقانه را برای نظارت و کنترل پروژه تخریبی و ماین پاک ایجاد کرده است که در نتیجه آن منطقه تسلیم داده شده برای استفاده جامعه بی خطر بوده و به مقاصد زراعت، چراگاه ها، تفریح، گذرگاه و مقاصد ساختمانی استفاده میگردد.

با وجود آن، این سروی همچنین نمایانگر این واقعیت است که پروژه مدیریت کیفیت ماین پاک افغانستان تمرکز اشکار بر روند اطمینان کیفیت از ارتباطات کارکنان ماین پاک با جامعه ندارد. اطمینان از کیفیت چنین ارتباطات با جامعه کمک به درک

اولویت های جوامع از نظر عملیات پاکسازی ماین و درجه رضایت آنان نسبت به پیامد های ماین پاکی برای بخش ها و مقاصد مختلف جامعه میکند.

گر چه موسسات ماین پاکی ادعا دارند که آنها ارتباطات نزدیک و صحبت با مردم قریه جات داشته اند، اما هیچ روش منظمی وجود ندارد تا اطمینان حاصل شود که، به عنوان مثال گروپ های مختلف قریه و از انجمله زنان در این مباحث دخیل بوده اند، و این هم توسط پروسه کیفیت دنبال نه شده است تا اطمینان حاصل شود که این روش در تمام قریه ها اتفاق افتاده است.

پنج پیامد عمده برای پاکسازی ماین وجود دارد:

1. پیامد اجتماعی کاهش ترس، احساس مصونیت و آرامش برای امنیت خود و افراد خانواده، و استفاده از مراکز تفریحی، اعمار/ بازسازی مساجد، مدارس و دیگر تسهیلات اجتماعی
2. پیامد بشردوستانه از محدود کردن زخمی شدن و مرگ ناشی از ماین و مواد منفجر ناشده، و فراهم کردن معالجه و حمایت برای کسانی که از حوادث ماین و مواد منفجر ناشده متاثر شده اند
3. نتایج اقتصادی برای جامعه (زراعت، چراگاه، مواد سوخت و مواد ساختمانی، اعمار/ بازسازی خانه ها، بازارها، سرک ها، سیستم های آبیاری و سهم گیران دیگر اقتصاد محلی)
4. نتیجه قانونی استفاده صحیح از دارایی های پاک شده از ماین (به عنوان مثال آیا زمین دوباره به صاحبان اصلی آن اختصاص داده شده و یا به طور غیرقانونی توسط اشخاص قدرتمند غصب شده است)
5. نتایج سیاسی و سوق الجیشی (ساخت بناهای عمده ملی، بازگشت مهاجران و آواره گان داخلی و غیره)

معلوم می شود که تنها پیامد ذکر شده دوم از طریق روند مدیریت کیفیت حاضریه دست آمده است. تمرکز سیستم موجود به طور عموم بالایی دست آورد ها در ارتباط به پاکسازی یک ساحه خطرناک نه بالایی پیامد های آن بالای جامعه. به دست آوردن تمام پیامد های فوق الذکر نیاز به سرمایه گذاری بیشتر در مهارتها و امکانات مالی را خواهد داشت. اما فراهم ساختن شواهد پیامد های اجتماعی، بشردوستانه، اقتصادی، حقوقی و ستراتیژیک میتواند به دولت و تمویل کنندگان ارایه گردد تا پشتیبانی و کمک های مالی برای هر دو، پاکسازی و فعالیتهای انکشافی بعد از پاکسازی را جلب نماید.

سیستم موثر نظارت و کنترول برای پاسخگویی پروگرام و اطمینان کیفیت برای ارزیابی کامل ارزشها از پیامد و تاثیر در مقابل منابع و پول سرمایه گذاری شده ضروری میباشد. اما به عین طریق، آنها اساس آموزش در مورد طرز العمل ها و مشکلات بوده و در نتیجه باعث بهبود اجراات میباشد (بخصوص اگر این اجراات برحسب نیل به برآورده شدن رضایت اجتماع و حصول اهداف ملی تعریف شوند).

طرز العمل MACCA متمرکز بر توانایی سازمان های ماین پاکي است؛ به گونه مثال منابع بشری، تجهیزات، طرز العمل های شان، و اینکه که چگونه این قابلیت ها بکار انداخته شوند تا پیامدهای ساحات پاکسازی شده از خطر فراهم گردد. نظارت خارجی تکمیل کننده سیستم نظارت داخلی بوده و تایید میکند که این روند مناسب بوده و بطور موثر آن تطبیق شده است. علاوه بر این، مطالعات خارجی و یا سروی های اتفاقی می تواند اطلاعاتی را در مورد آن نتایج که توسط پروسه مدیریت کیفیت داخلی تحت پوشش قرار داده نه شده است ارائه کند.

توصیه ها

اسلوب

- ادامه شمول سرویران زنانه در سروی های امرار معیشت آینده
- حفظ ارتباطات با انستیتیوت انکشاف دهات افغانستان (AIRD) جهت استفاده از متخصص علوم اجتماعی در سروی ها

- برای زنان که گشت و گذار شان در داخل و خارج از اجتماع محدود است، مجموعه ای از روشهای جداگانه انکشف داده شود و از آن برای بررسی جنبه هایی پاکسازی ماین ها که اهمیت ویژه برای زنان داشته باشد استفاده گردد، نه تکرار روش های که توسط سرویران مرد استعمال میگردد. روشهای از قبیل جنتری های روزانه و فصلی برای زنان مناسب خواهد بود
- تیم های سروی موفق نشدند که به شکل موفقانه با مسوولین حکومت به سطح نمایندگان ولسوالی ها در مورد صحت، معارف و زراعت در تماس شوند. در سروی های آینده می توان اطلاعات ارزشمندی محلی را از این آگاهان کلیدی به دست آورد
- سوالات حذف شده سروی که باید در آینده در نظر گرفته شود عبارتند از :
 - کدام ساحات پاک شده از ماین مورد استفاده قرار نه میگیرد و چرا؟
 - واکنش جامعه به اضرار احتمالی ماین پاکی چیست - به عنوان مثال گرد و خاک، انفجار، زمین بایر و آلودگی های کیمیایی زمین و آب
- يك اشتباه عمده در این برنامه، دعوت نه کردن نماینده گان 25 قریه سروی شده در جلسه مراجع ذیخا که در آن نتایج ابتدایی سروی مورد بحث قرار گرفت بود. زیرا نماینده گان قریه جات (به عنوان مثال نماینده گان شورای قریه) می توانستند دیدگاه های بیشتر و خوبتر را در مورد در مورد نتایج به دست آمده سروی ارایه نموده و نکات عمده را دوباره به قریه جات خود منتقل کنند
- در سروی های آینده خانواده ها باید با در نظر داشت ثروت به صنوف فقیر، متوسط و متمول درجه بندی شوند تا با نمونه گیری از این گروه های مختلف تاثیرات پاکسازی ماین در صنوف متفاوت جامعه منعکس گردد
- مفادهای اقتصادی ناشی از کاهش در مصارف شفاخانه و تولیدات از دست رفته به شکل کمیت بازتاب نگردیده است. در سروی های آینده خصوصیات زمانی تلفات از زمان کشت ماین در ساحه الی پاک شدن آن و مصارف اقتصادی از زخمی شدن و مرگ باید به شکل کمیت ذکر شود تا بتوان این همه را در محاسبه نفع اقتصادی کلی ماین پاکی در نظر گرفته شود.
- ضرورت است تا يك ذخیره حد اقل معلومات برای نمونه گیری ایجاد گردد (به طور مثال تولید محصولات زراعتی، چراندن حیوانات، انکشاف کسب و کار کوچک، پروژه های ساختمانی و غیره)

دست آورد های انکشافی

- در اکثریت موارد در توزیع دارایی های پاکسازی شده سوء استفاده صورت میگیرد. که این به خصوص غصب نمودن زمین توسط افراد قدرتمند را در بر میگیرد. يك مکانیزم لازم است تا از این سوء استفاده قبل از این که به اوج خود برسد جلوگیری شود.
- زنان باید هر چه بهتر و بیشتر به طور مستقیم در مورد فعالیت های پاکسازی و وضعیت ایمنی زمین ها در اثنای پاکسازی آگاه شوند.
- تعداد خانم های که قربانی حادثه ماین اند اما جان به سلامت برده اند به مراتب کمتر از مردان از وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین کمک مالی دریافت میدارند. پس ضرور است که این مسئله هر چه بیشتر درک و مورد توجه قرارگیرد.

ظرفیت

- خانم های سرویر نیاز به تشویق بیشتر و کارهای عملی بیشتر دارند تا در اثنای دریافت پاسخ های سوالات توانایی طرح سوالات اضافی امتحانی را داشته باشند. آنها نیز ضرورت به تمرین بیشتر در مشاهده دارند تا اطراف خود را

به دقت نگرسته و سوالات مربوط به آنچه می بینند و همچنین آنچه که در حال گفتار به آن ها گفته می شود طرح نمایند.

- آموزش بیشتر در امتحان نمودن و یا تغییر به یک رویکرد عمدتاً مبتنی بر پرسشنامه، جهت بهبود کیفیت جمع آوری اطلاعات برای مطالعات آینده مورد نیاز است.
- کارکنان پروگرام ماین پایی افغانستان از آموزش تحلیل و تجزیه هزینه و مفاد و سایر روشهای تحلیل و تجزیه اقتصادی بهره مند خواهند شد.

اولویت بندی

- یافته های این سروی مرکز هماهنگی امور ماین پایی افغانستان و ریاست انسجام تطهیر ماین را به ادامه استفاده از معیارهای موجود برای انتخاب مناطق برای پاکسازی تشویق نموده، اما در عین حال ضرورت به شناسایی پیشرفتهای بیشتر را از طریق انجام تحقیقات مشابه در سایر مناطق توصیه میکند.
- ارزش تخمینی دستاوردهای پاکسازی به جامعه می تواند با معیارهای اولویت بندی دیگر اضافه گردد. این بدان معنی است که موسسات تطبیق کننده ماین پایی نیاز به استفاده از ابزار معیشتی قبل از پاکسازی ماین بخاطر اولویت بندی و سپس به ارزیابی پس از پاکسازی ماین به خاطر مقایسه نمودن اینکه نتایج پلان متوقعه بدست آمده است خواهند داشت.
- یک پروسه ارتباط قوی تر و منظم تر با گروه های مختلف اجتماع (با مردان، زنان و کودکان) باید به منظور اطمینان از مشارکت جامعه در برنامه ریزی و مشوره گیری جهت پاکسازی تاسیس شود.

مدیریت کیفیت

- تمرکز نظام موجود بیشتر به دستاورد ها نسبت به پیامد ها است، و به طور کلی بیشتر متکی بر بنیاد وظیفوی است نسبت به جامعه. بدست آوردن نتایج اجتماعی، انسانی، اقتصادی، حقوقی، سوق الجشی و سیاسی به سرمایه گذاری بیشتر در امور مالی و مهارت ها نیاز دارند، اما این نتایج اجتماعی، انسانی، اقتصادی، حقوقی و سوق الجشی میتواند مدارك خوبی را جهت جلب پشتیبانی و کمک های مالی دولت و تمویل کننده گان برای توسعه فعالیت های پاکسازی و فعالیت های بعد از پاکسازی مهیا کند.

پلان های آینده

- یک پیشنهادی که در ورکشاپ مراجع مشترک کاری ارایه گردید این بود که پروسه سروی امرار معیشت، ارزیابی موثریت بعد از ماین پایی و پروسه بازرسی ریاست انسجام تطهیر ماین باید در یک روند واحد سروی با هم گنجانیده شوند. و یا اینکه هر کدام با در نظر داشت اهداف مشخص شده آن منحیث بخشی از یک بسته سروی های مرتبط به هم مورد استفاده قرار گیرند.
- این گزارش باید با وزارت احیا و انکشاف دهات و دیگر ادارات ذیدخل دولتی و همچنین با تمویل کننده گان و جامعه مدنی شریک گردد، تا که توسط سازمان مربوطه برای حمایت از نیازمندیهای انکشافی مردان، زنان و کودکان در مناطق آلوده به ماین اجراءات مناسب را روی دست گیرند.